

T.C.

BİLECİK ŞEYH EDEBALI ÜNİVERSİTESİ

SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ

HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ

SAS143 İNCİNEBİLİR GRUPLARDA HEMŞİRELİK YAKLAŞIMI

DERS KİTAPÇIĞI

DERSTEN SORUMLU ÖĞRETİM ELEMANI

ÖĞR. GÖR. SULTAN KAYAN

2025

İÇİNDEKİLER

1. İncinebilir Gruplarda Hemşirelik Yaklaşımı Dersi

1.1. Dersin Tanımı ve Amacı

1.2. Dersin Eğitim Modeli

1.3. Dersin Genel Hedefleri

1.4. Dersin Öğrenme Çıktıları

1.5. Dersin Programdaki Yeri

1.6.Dersin Öğretim Yöntem ve Teknikleri

1.7. Dersin Değerlendirmesi

2. Haftalık Ders İçeriği

2.1. İncinebilir Gruplarda Hemşirelik Yaklaşımı Dersi Haftalık Ders Planı

3. İncinebilir Gruplarda Hemşirelik Yaklaşımı Dersi Kaynak Listesi

4. Ekler

1. İncinebilir Gruplarda Hemşirelik Yaklaşımı Dersi

1.1. Dersin Tanımı ve Amacı

Tanım:

İncinebilir Gruplarda Hemşirelik Yaklaşımı dersi; toplumda sosyoekonomik, kültürel, biyolojik veya çevresel nedenlerle sağlık hizmetlerine erişimde dezavantaj yaşayan birey ve grupların sağlık gereksinimlerini ele alan bir derstir. Bu ders kapsamında öğrenciler; risk altındaki grupların özelliklerini, sağlık sorunlarını, sağlıkta eşitsizliklerin nedenlerini ve hemşirelik girişimlerini öğrenir.

Amaç:

Dersin amacı; sağlık hizmetlerine erişimde dezavantaj yaşayan, biyopsikososyal yönden risk altında bulunan incinebilir grupların sağlık sorunlarını tanımlayabilen, bu gruplara yönelik hemşirelik yaklaşımlarını planlayabilen ve uygulayabilen, kültürel duyarlılığa sahip, etik ilkelere bağlı hemşireler yetiştirmektir. Ayrıca öğrencilerin, sağlıkta eşitsizlikleri azaltmaya yönelik girişimler geliştirmeleri ve toplum temelli bakım anlayışını benimsemeleri hedeflenmektedir.

1.2. Eğitim Modeli

Ders, klasik eğitim modeli temel alınarak yürütülmektedir. Uygulanan bu modelde öğrencilerin mesleki bilgi beceri ve tutumlarının geliştirilmesi amaçlanmakta olup teorik dersler ile birlikte laboratuvar ve uygulama alanlarında beceri eğitimi verilmektedir. Bu süreç, Bloom'un Taxonomisinden yararlanılarak öğrencilerin, bilişsel, duyuşsal ve psikomotor düzeyde öğrenmelerini destekleyecek şekilde yürütülmektedir.

1.3. Dersin Genel Hedefleri

- Öğrencilerin, sağlık hizmetlerine erişimde dezavantajlı veya risk altında olan incinebilir grupları tanıma ve değerlendirme becerisi kazanmalarını sağlamak,
- İncinebilir grupların karşılaştığı sağlık sorunlarını ve risk faktörlerini anlayabilmelerini sağlamak,
- Bu gruplara yönelik hemşirelik bakımını planlama, uygulama ve değerlendirme becerilerini geliştirmek,
- Sağlıkta eşitsizlikleri azaltmaya yönelik girişimlerde bulunabilme ve toplum temelli bakım yaklaşımını benimsemelerini sağlamak,
- Etik, kültürel ve psikososyal açıdan duyarlı bakım sunma yetkinliği kazandırmaktır.

1.4. Dersin Öğrenme Çıktıları

Dersi alan öğrenciler;

- ✓ Adalet, hak ve eşitsizlik kavramlarını açıklar.
- ✓ Sağlık eşitsizlikleri ve sebep olan faktörleri sayabilir.
- ✓ İncinebilir grupların Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri kapsamında önemini açıklar.
- ✓ İncinebilir grupların tanımını yapabilir ve bu grupları sınıflandırabilir.
- ✓ Sağlık hizmetlerine erişimde dezavantajlı olan bireylerin karşılaştığı sorunları tanımlayabilir.
- ✓ İncinebilir grupların biyopsikososyal ve kültürel özelliklerini değerlendirebilir.
- ✓ Bu gruplara yönelik hemşirelik bakım planlarını oluşturabilir ve uygulayabilir.
- ✓ Sağlıkta eşitsizlikleri azaltmaya yönelik girişimleri belirleyebilir ve önerebilir.
- ✓ Etik, kültürel ve psikososyal açıdan duyarlı bakım sunma becerisi sergileyebilir.
- ✓ Toplum temelli sağlık yaklaşımını kavrayabilir ve uygulamada kullanabilir.
- ✓ Savunmasız grupların sağlıklı yaşam davranışlarını destekleyebilir.
- ✓ Bu grupların ihtiyaçları doğrultusunda sunum veya dijital içerik ile sağlık eğitimi planlayabilir.

1.5. Dersin Programdaki Yeri

Sağlığın Korunması ve Geliştirilmesi dersi, hemşirelik lisans eğitiminde 8. Yarıyıl Alan Dışı Seçmeli VIII kategorisinde yer alan derslerden biridir.

1.6. Dersin Öğretim Yöntem ve Teknikleri

Anlatım (Düz Anlatım): Öğretim elemanının bilgi aktarımı

Tartışma: Öğrencilerin aktif katılımıyla konuların irdelenmesi

Soru-Cevap: Öğrencilerin düşünmesi ve öğrenilen bilgileri hatırlamasının sağlanması

Vaka Analizi: Savunmasız gruplarla çalışırken karşılaşılan sağlık sorunları konusunda örnek olayların incelenmesi

Beyin Fırtınası: Savunmasız gruplar, sađlđın sosyal belirleyicileri ve sađlđı geliştirme stratejileri konusunda öneriler

Rol-Play: Hemşire-savunmasız gruplar gibi senaryolarla iletişim becerinin geliştirilmesi

Akran Eğitimi: Öğrencilerin birbirine öğreterek öğrenmesi

1.7. Dersin Değerlendirmesi

- Ara Sınav (%30): Çoktan seçmeli ve klasik sınav soruları
- Ödev (%20): Akran Eğitimi (Sağlık eğitimi sunum değerlendirme formu)
- Final (%50): Çoktan seçmeli ve klasik sınav soruları

2. Haftalık Ders İçeriği

2.1. İncinebilir Gruplarda Hemşirelik Yaklaşımı Dersi Haftalık Ders Planı

Tarih	Konular	Yöntem
1. Hafta	Adalet, Hak ve Eşitsizlik Kavramları Toplumsal Eşitsizlikler ve Sağlık Eşitsizlikleri Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri Kapsamı	Video Gösterimi Tartışma Beyin Fırtınası
2. Hafta	İncinebilirlik Kavramı İncinebilir kabul edilen gruplar İncinebilirliği Etkileyen Faktörler	Anlatım Soru-Cevap Tartışma Beyin Fırtınası
3. Hafta	Engelli Bireyler ve Hemşirelik Yaklaşımı (Kavramlar, Epidemiyoloji, Sorunlar, Politikalar)	Anlatım Soru-Cevap
4. Hafta	Yaşlı Bireyler ve Hemşirelik Yaklaşımı	Anlatım Vaka Analizi Beyin Fırtınası
5. Hafta	Özel Gereksinimi Olan Çocuklara Yaklaşım	Anlatım Soru-Cevap Vaka Analizi
6. Hafta	Kadınlar ve Hemşirelik Yaklaşımı Toplumsal Cinsiyet Eşitsizlikleri ve Kadın Cinayetleri	Anlatım Soru-Cevap Tartışma Beyin Fırtınası
7. Hafta	VİZE HAFTASI	---
8. Hafta	Mental Bozukluğa Sahip Bireyler ve Hemşirelik Yaklaşımı	Anlatım
9. Hafta	Yoksulluk ve Hemşirelik Yaklaşımı	Anlatım Soru-Cevap Tartışma
10. Hafta	Göç Eden Bireyler ve Hemşirelik Yaklaşımı	Anlatım Soru-Cevap Tartışma
11. Hafta	Evsiz Bireyler ve Hemşirelik Yaklaşımı	Anlatım Vaka Analizi Beyin Fırtınası
12. Hafta	Madde Kullanım Bozukluğu Olan Bireyler ve Hemşirelik Yaklaşımı	Anlatım Soru-Cevap Tartışma
13. Hafta	LGBTİ Bireyler ve Hemşirelik Yaklaşımı	Anlatım

14. Hafta	Akran Eğitimi	Akran Eğitimi
-----------	---------------	---------------

3. İncinebilir Gruplarda Hemşirelik Yaklaşımı Dersi Kaynak Listesi

- Clark, M. J., & McEwen, M. (2014). Population and community health nursing. Pearson.
- Erci, B. (2016). Halk sağlığı hemşireliği. Göktuğ Yayıncılık.
- Güler, Ç., & Akın, L. (2015). Halk sağlığında temel bilgiler. Hacettepe Üniversitesi Yayınları: Ankara.
- Kalkım, A., & Göl, İ. (2021). Halk sağlığı hemşireliği. Nobel Yayınevi: Antalya.
- Kersey-Matusiak, G. (2024). *Delivering culturally competent nursing care: Working with diverse and vulnerable populations*. Springer Publishing Company.
- Stanhope, M., & Lancaster, J. (2015). Community & public health nursing. Mosby Co.
- Nies, M., & McEwen, M. (2018). Community/public health nursing: Promoting the health of populations. Elsevier.
- Rector, C. (2018). Community and public health nursing: Promoting the public's health. Wolters Kluwer.
- Underwood, P. C., Ruscitti, B., Nguyen, T., Magny-Normilus, C., Wentzell, K., Watts, S. A., & Bowser, D. (2025). A Health Systems Approach to Nurse-Led Implementation of Diabetes Prevention and Management in Vulnerable Populations. *Health Systems & Reform*, 11(1).
- Palaz, İ. (2024). Vulnerable Groups And Nursing. *Parenting Trends And Public Health Nursing*, 49.

4. Ekler

Ek 1. Sağlık Eğitimi Değerlendirme Formu

Eğitim-Öğretim Dönemi:	
Bölüm/Anabilim Dalı:	
Dersin Kodu ve Adı:	
Dersin Sorumlu Öğretim Üyesi:	
Öğrencinin Adı Soyadı:	
Ödev Teslim Tarihi:	
ÖN KOŞUL: Benzerlik (İntihal) oranı %25'in üzerinde olan ödevler değerlendirmeye alınmayacaktır.	
1. ÖDEVİN BÖLÜMLERİ	
1.1.	Ödevin tüm bölümleri belirlenen (Kapak, Başlık ve İçindekiler, Özet ve Anahtar Kelimeler, Genel Bilgiler ve Kaynaklar) kurallara uygun hazırlanmıştır.
1.2.	Ödevin Kapak, Başlık ve İçindekiler, Genel Bilgiler ve Kaynakları hazırlanmıştır.
1.3.	Ödevin Başlık, Genel Bilgiler ve Kaynakları hazırlanmıştır.
1.4.	Ödevin Başlık ve Genel Bilgileri hazırlanmıştır.

Puan	Aldığı Puan
20	
15	
10	
5	

2. ÖDEVİN BİÇİMİ (Times New Roman, 12 punto, 1,5 satır aralığı, iki yana yaslı, sayfa kenarlarından 2,5 cm boşluk bırakarak yazılmalıdır.)			
2.1	Tüm sayfalarda aynı yazı biçimi (punto, yazı tipi, satır aralığı, sayfa kenarlarındaki boşluk) ve sayfa düzeni kullanılmıştır.	15	
2.2.	Sayfaların büyük bir kısmında yazı biçimi ve sayfa düzenine uyulmuştur.	10	
2.3.	Sayfaların en az iki sayfasında yazı biçimine ve sayfa düzenine uyulmuştur.	5	
2.4.	Ödevin bütününde hiçbir yazı biçimine ve sayfa düzenine uyulmamıştır.	0	
3. GENEL BİLGİLERİN DÜZENİ			
3.1	Genel bilgiler giriş, gelişme ve sonuç sıralamasıyla yazılmıştır.	15	
3.3.	Giriş, gelişme ya da sonuçtan sadece biri yazılmıştır.	5	
4. İÇERİK			
4.1	Konunun içeriği tam ve doğru tanımlanmış, yeterince iyi düzeyde ele alınmıştır.	20	
4.2	Konunun içeriği doğru tanımlanmış, yeterli düzeyde ele alınmıştır.	15	
4.3	Konu içeriği tanımlanmış, ancak yeterli düzeyde ele alınmamıştır.	10	
4.4	Konu içeriği ele alınmamıştır.	5	
5. REFERANSLAR (KAYNAKLAR)			
5.1	Son 5 yılda yayınlanmış, en az 10 bilimsel kaynak kullanılmış ve metin içinde ve kaynakçada APA stile uygun olarak yazılmıştır.	20	
5.2.	Kaynak sayısı uygun, kaynaklar bilimsel içerikle uygun ancak kaynak yazımı ve metin içi atıflar APA Stiline uygun değildir.	15	
5.3	Kaynaklar sayısı ve içerik olarak en az 5 ve altındadır.	10	
5.4	Kullanılan kaynaklar bilimsel içerikle bağdaşmamaktadır.	5	
5.5	Kaynak kullanılmamış, atıflar gösterilmemiştir.	0	
*Bilimsel Kaynak olarak makale (hakemli dergilerde yayınlanmış), kitap ve resmi kurum ve kuruluşların siteleri (Örn. DSÖ, TÜİK, Sağlık Bakanlığı gibi) kullanılmalıdır.			
6. TESLİM			
7.1	Ödevi zamanında teslim edilmiştir.	10	
7.2	Ödevi zamanında teslim edilmemiştir.	0	
Toplam		100	

Ek 2. Sağlık Eğitimi Sunum Değerlendirme Formu

T.C. BİLECİK ŞEYH EDEBALI ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ	SUNUM/SEMİNER DEĞERLENDİRME FORMU	Doküman No:
		İlk Yayın Tarihi:
		Revizyon Tarihi:
		Revizyon No:
		Sayfa:

Eğitim-Öğretim Dönemi:	
Bölüm/Anabilim Dalı:	
Dersin Kodu ve Adı:	
Dersin Sorumlu Öğretim Üyesi:	
Seminer Konusu	
Sunum Tarihi	

Öğrenci/Grup Adı	
------------------	--

<i>Seminer Hazırlığı Değerlendirme</i>					
Görev dağılımının yapılması	10	8	6	4	2
Grup üyelerinin işbirliği becerisi	10	8	6	4	2
Sunum öncesi danışmanlık alma	10	8	6	4	2
<i>Sunumu Değerlendirme</i>					
Konu anlatımı ve genel görünüm	10	8	6	4	2
Konuya hakim olma	10	8	6	4	2
Uygun öğretim yöntemlerini ve araç gereçleri seçme ve kullanma	10	8	6	4	2
Literatürün seçimi ve yeterliliği	10	8	6	4	2
Sunum süresini etkin kullanma	10	8	6	4	2
Sunum sonrasında geri bildirim alabilme	10	8	6	4	2
Sunumda kaynakça gösterimi	10	8	6	4	2

Derecelendirme:

10 – **Mükemmel** Tüm gerekliliklerin üzerinde

8 – **Çok iyi** Minimum beklentileri aşıyor; ortalamanın üzerinde

6– **Orta** Belirtilen amaçları karşılıyor; tatminkar

4 – **Kabul edilebilir** Belirtilen amaçların çoğunu karşılıyor, ancak geliştirilmeye ihtiyaç var

2 – **Zayıf** Kesinlikle standartlarla örtüşmüyor – geliştirilmeye ihtiyaç var